

СОВЕТ АКЗИГИТОВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АКЪЕГЕТ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ
15 июнь 2026 ел

с.Акзигитово

КАРАР
№ 30

Татарстан Республикасы Зеленодольск
муниципаль районының Акъегет авыл
жирлегендә бюджет процессы турында
Нигезләмәне раслау хакында.

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Акъегет авыл жирлеге Советы карар чыгарды::

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Акъегет авыл жирлегендә бюджет процессы турында кушымтада бирелә торган нигезләмәне расларга.

2. Акъегет авыл жирлеге Советы карарының үз көчен югалтуын танырга:

- "Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Акъегет авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Зеленодольск муниципаль районының Акъегет авыл жирлеге Советы карары белән расланган нигезләмәне раслау хакында» 2013 елның 14 ноябрэндәге 169 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Акъегет авыл жирлеге Советының 2013 елның 14 ноябрэндәге 169 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Акъегет авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2018 елның 20 декабрэндәге 181 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Акъегет авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Акъегет авыл жирлеге Советының 2013 елның 14 ноябрэндәге 169 номерлы карары белән расланган Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында " 2019 елның 13 ноябрэндәге 212 номерлы (Акъегет авыл жирлеге Советының 2018 елның 20 декабрэндәге 181 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән);

- «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Акъегет авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Акъегет авыл жирлеге Советының 2013 елның 14 ноябрэндәге 169 номерлы карары белән расланган Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2021 елның 03 июнендәге 37 номерлы (Акъегет авыл жирлеге Советының 2018 елның 20 декабрэндәге 181от номерлы, 2019 елның 13 ноябрэндәге 212 номерлы карарлары белән кертелгән үзгәрешләр белән);

- Акъегет авыл жирлеге Советының 2013 елның 14 ноябрэндәге 169 номерлы карары белән расланган «Акъегет авыл жирлеге «муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2023 елның 07 февралендәге 110 номерлы карары (Акъегет авыл жирлеге Советының 2018 елның

20 декабрдәгә 181 номерлы, 2019 елның 13 ноябрдәгә 212 номерлы карарлары белән кертелгән үзгәрешләр белән), 03.06.2021 ел, №37)»;

- 2023 елның 19 маенда «Акъегет авыл җирлеге Советының 2013 елның 14 ноябрдәгә 169 номерлы карары белән расланган ТР Яшел Үзән МР «Акъегет авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2023 елның 19 маенда (Акъегет авыл җирлеге Советының 2018 елның 20 декабрдәгә 181 номерлы, 2019 елның 13 ноябрдәгә 212 номерлы карарлары белән кертелгән үзгәрешләр белән) 03.06.2021 ел № 37, 07.02.2023 ел №110)»;

- Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Акъегет авыл җирлеге Советының 2013 елның 14 ноябрдәгә 169 номерлы карары белән расланган «Акъегет авыл җирлеге «муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2025 елның 28 октябрдәгә 8 номерлы карары (Акъегет авыл җирлеге Советының 2018 елның 20 декабрдәгә 181от номерлы, 2019 елның 13 ноябрдәгә 212 номерлы карарлары белән кертелгән үзгәрешләр белән) 2021 елның 03 июне №37, 2023 елның 07 февралә № 110, 2023 елның 19 мае №119)«.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга (халыкка җиткерергә) (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районының мәгълүмат сайтында (www.zelenodolsk.tatarstan.ru) Интернет челтәрәндә, шулай ук Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Акъегет авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында түбәндәгә адреслар буенча: Акъегет авылы, Үзәк урам, 4 йорт(советның административ бинасы) .

Акъегет авыл җирлеге башлыгы:

Совет рәисе

А. Х. Садыков

Татарстан Республикасы Зеленодольск
муниципаль районы
Акъегет авыл җирлеге Советының
2026 елның 15 июнендәге
30 номерлы карары белән расланды

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының
Акъегет авыл җирлегендә бюджет процессы турында

I бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 Статья. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Акъегет авыл җирлегендә бюджет процессы турында әлеге нигезләмә (алга таба - нигезләмә) Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Акъегет авыл җирлеге (алга таба - җирлек) җирле үзидарә органнарының һәм җирлектә бюджет процессында башка катнашучыларның җирлек бюджеты керемнәрен формалаштыру һәм чыгымнарын гамәлгә ашыру, муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру, муниципаль бурычларны жайга салу процессындагы ЭШЧӨНЛЕГЕН РЕГЛАМЕНТЛАШТЫРА; җирлек бюджеты проекты тәү һәм карау, җирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аларның үтөлешен тикшереп торы, бюджет исәбен алып бары, бюджет хисабын тәү, карау һәм раслау процессында.

2 Статья. Акъегет авыл җирлегендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен гамәлгә ашыруның хокукий нигезләре.

Акъегет авыл җирлегендә бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Акъегет авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба - Устав), әлеге Нигезләмә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм муниципаль берәмлек бюджет законнарының башка актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 Статья. Төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар алар Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган башка федераль законнарда билгеләнгән мәгънәләрдә кулланыла.

4 Статья. Җирлек бюджетының хокукий рәвеш

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Акжигит авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты (алга таба - җирлек бюджеты) акжигит авыл җирлеге Советы карары рәвешендә эшләнә һәм раслана. Җирлек бюджеты өч елга - Чираттагы финанс елына һәм план чорына тәүлә һәм раслана.

5 Статья. Җирлектә бюджет процессының төп этаплары

1. Бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразларын эшләү;
- бюджет проектын төзү;
- жирлек бюджеты проекты һәм жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисап буенча гавами тыңлаулар үткөрү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- тиешле елга жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- бюджет үтәлеше;
- бюджет үтәлеше турында хисап төзү, карау һәм раслау;
- бюджет исәбен алып бару.

2. Бюджет процессының барлык этапларында муниципаль финанс контроле гамәлгә ашырыла.

3. Финанс елы календарь елына туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

6 Статья. Жирлектә бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында катнашучылар булып:

- Акъегет авыл жирлеге башлыгы (алга таба-жирлек башлыгы);
  - Акъегет авыл жирлеге Советы (алга таба-жирлек Советы);
  - Акъегет авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба-Башкарма комитет);
  - Жирлекнең Акъегет авыл жирлегенең контроль-хисап органы (алга таба-жирлекнең Контроль-хисап органы);
- бюджет акчаларын баш бүлүче (алга таба-ГРБС), бюджет акчаларын бүлүчеләр (алга таба-РБС);
- бюджет керемнәренә Баш администраторлары (администраторлары) ;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары (администраторлары) ;
- бюджет акчаларын алучылар (алга таба - ПБС).

7 мaddә. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек советы:

1) жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапларны карый һәм раслай,

2) жирлек Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат гарызнамәләренә бәйлә рәвештә үз утырышларында, комиссияләр, эшче төркемнәр утырышларында бюджет үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында тикшереп тора,

3) тышкы муниципаль финанс контроле органнарының хокукий статусын төзи һәм билгели,

4) Россия Федерациясе Бюджет кодексы (алга таба – РФ Бюджет кодексы), «гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 20.03.2025 № 33-ФЗ Федераль законы, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль хакимиятләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра. мәгариф"Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы (алга таба – ТР Бюджет кодексы), устав белән.

Жирлек Советына Россия Федерациясе Конституциясендә, РФ Бюджет кодексында, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча үз компетенциясе чикләрендә аларның вәкаләтләрен тәмин итү өчен жирлек башкарма комитеты тарафыннан барлык кирәкле мәгълүмат бирелергә тиеш.

2. Башкарма комитет:

- 1) бюджет проектын (бюджет проектын һәм уртача сроклы финанс планын)төзүне тәмин итә,
- 2) бюджет проектын тиешле документлар һәм материаллар белән бергә жирлек Советына раслау өчен кертә,
- 3) бюджетара трансфертларны бүлү методикаларын һәм (яисә) бирү тәртипләрен эшли һәм раслый,
- 4) бюджет үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәмин итә,
- 5) жирлек советын раслауга бюджет үтәлеше турында хисап тапшыра,
- 6) муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә,
- 7) РФ Бюджет кодексы, аның нигезендә кабул ителгән ТР Бюджет кодексы һәм (яисә) РФ Бюджет кодексы, ТР Бюджет кодексы нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган башка муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Жирлекнең финанс органы:

- 1) жирлек бюджеты проектын (бюджет һәм уртача сроклы финанс планы проектын)төзи,
- 2) аны жирлек Советына кертү өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тапшыра,
- 3) бюджет үтәлешен оештыралар,
- 4) бюджет хисабын төзү тәртибен билгели,
- 5) жирлек бюджеты үтәлеше турында хисаплылык төзи,
- 6) РФ Бюджет кодексы, аның нигезендә кабул ителгән ТР Бюджет кодексы һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган башка муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Жирлекнең финанс яисә башка вәкаләтле органы ай саен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бюджетның касса үтәлеше турында хисап төзи һәм тапшыра.

Жирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләре жирлекнең башкарма комитеты һәм Зеленодольск муниципаль районының Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә муниципаль районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

4. Бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) һәм (яисә) алучы, бюджет керемнәренең баш администраторы (администраторы), бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы (администраторы) булган жирлекнең башкарма комитеты РФ Бюджет кодексы, аның нигезендә кабул ителгән ТР Бюджет кодексы һәм башка хокукый актлар белән билгеләнгән тиешле бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Жирлекнең контроль-хисап органының, муниципаль финанс контроле органының бюджет вәкаләтләре РФ Бюджет кодексы һәм ТР Бюджет кодексы белән билгеләнгән.

6. Жирлекнең контроль-хисап органы шулай ук:

- 1) бюджет акчаларыннан файдалануның экономиялелеген һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудитына;

- 2) бюджетлар турындагы карарлар проектарына, бюджет законнарының башка норматив хокукий актларына, шул исәптән бюджет күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезләгәнә экспертиза ясау;
- 3) муниципаль программаларга экспертиза ясау;
- 4) бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачылган тайпылышларны бетерү һәм Россия Федерациясе бюджет законнарын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;
- 5) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары (алга таба - бюджет акчаларының Баш администраторлары) тарафыннан эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;
- 6) " Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында «2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль Законда,» Татарстан Республикасы Хисап палатасы турында «2004 елның 7 июнендәге 37-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән башка мәсьәләләргә.
7. Муниципаль финанс контроле органнары муниципаль финанс контроле органнарының бюджет вәкаләтләре үтәлешен анализлауны гамәлгә ашыру максатларында федераль казначылык тарафыннан соратып алына торган мәгълүматны һәм документларны бирергә тиеш.
8. Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 98 статьясындагы 2 пунктнда күрсәтелгән органнар булып тормаган бюджет акчаларының Баш администраторлары бюджет акчаларының Баш администраторлары тарафыннан эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруга анализ ясау вәкаләтен гамәлгә ашыру максатларында федераль казначылык тарафыннан соратып алына торган мәгълүматны һәм документларны бирергә тиеш.
9. Жирлекнең контроль-хисап органының әлеге статьяның 5 һәм 6 пунктларында каралган бюджет вәкаләтләре «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль Законда, «Татарстан Республикасы Хисап палатасы турында» 2004 елның 7 июнендәге 37-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән нигезләмәләргә үтәгән килеш гамәлгә ашырыла.
10. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең), жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторының (администраторының), жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторының (администраторының), жирлек бюджеты акчаларын алучының бюджет вәкаләтләре РФ Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

8 маддә. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар, башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төзелә.

9 маддә. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру дәүләт хакимиятенә федераль органнарының, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте

органнарының һәм жирле үзидарә органнарының Россия Федерациясе законнары, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлергә тиешле вәкаләтләрән Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чикләүләр белән бәйлә чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

10 маддә. Жирлек бюджеты кытлыгы

1. Жирлек бюджеты кытлыгы, түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган салым керемнәренен һәм (яисә) салым керемнәренен расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренен расланган гомуми еллык күләменен 10 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлек Советының бюджет турындагы карары белән жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары составында жирлек милкендәге акцияләрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән кәргән акчалар расланган һәм (яисә) жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимегән очракта, жирлек бюджеты кытлыгы әлегә пунктта билгеләнгән чикләүләрдән күрсәтелгән керемнәр суммасы һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап мәгълүматлары буенча барлыкка килгән жирлек бюджеты кытлыгы РФ Бюджет кодексының 92.1 маддәсенен 3 пунктында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

11 маддә. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары

1. Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына түбәндәгеләр керә:

- 1) номиналь бәясе Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан кәргән акчалар һәм аларны юкка чыгаруга юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;
- 2) Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының жирлек тарафыннан жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган кредитлары арасындагы аерма;
- 3) жирлек бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган бюджет кредитлары арасындагы аерма;
- 4) тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;
- 5) жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның башка чыганакалары.

2. Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганакалары составына:

- 1) жирлек милкендәге акцияләрне һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрен сатудан кәргән акчалар;
- 2) жирлек бюджеты акчалары буенча курс аермасы;
- 3) муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китергән йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуклары гарантка биреп торылган очракта, жирлек гарантияләрен Россия Федерациясе валютасында үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме;
- 4) жирлекнең башка бурыч йөкләмәләрен юкка чыгаруга Россия Федерациясе валютасында юнәлдерелә торган акчалар күләме;
- 5) жирлек бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан юридик затларга Россия

Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

6) жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

7) жирлек бюджетының бердәм счетындагы калган акчалар белән идарә итү буенча операцияләр үткәргәндә жирлек бюджетының бердәм счетыннан күчерелгән акчалар белән жирлек бюджетының бердәм счетына күчерелгән акчалар арасындагы аерма.

3. Агымдагы финанс елы башына жирлек бюджеты акчаларының калган өлешләре: бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучыларга;

РФ Бюджет кодексы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән жирлекнең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм хисап финанс елы йомгаклары буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артып китү күләмендә агымдагы финанс елында жирлекнең бурыч бурычлары.

4. Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганакалары составына түбәндәгеләр керә:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында бирелгән Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан юкка чыгарылган бюджет кредитлары арасындагы аерма;

2) муниципаль гарантияләренә Гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китергән очракта, максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясенә жирлекнең муниципаль гарантияләрен чит ил валютасында үтәүгә бирелә торган акчалар күләме.

12 маддә. Муниципаль алынмалар

1. Муниципаль заем алулар дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм кредитлар рәвешендә жирлек исемәннән жирлек бюджетына заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла, алар буенча гавами-хокукый берәмлекнең заемчы буларак бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Эчке муниципаль бурычлар дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан кредитлар рәвешендә жирлек исемәннән жирлек бюджетына заем акчаларын жәлеп итү һәм жирлекнең заемчы буларак Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредит оешмаларыннан кредитлар алу аңлашыла.

3. Эчке муниципаль бурычлар жирлек бюджеты кытлыгын финанслау, жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау, финанс елы дәвамында жирлек бюджеты счетларындагы калган акчаларны тулыландыру максатларында, шулай ук жирлек бюджетына Татарстан Республикасы бюджетыннан Россия Федерациясе субъектлары бюджетларына федераль бюджеттан бюджет кредитлары бирү тәртибендә каралган бюджет кредитлары бирү максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Муниципаль тышкы бурыч алулар дигәндә, Россия Федерациясенә максатчан чит ил кредитларыннан файдалануы кысаларында жирлек бюджетына жирлек исемәннән федераль бюджеттан кредитлар жәлеп итү аңлашыла. Бу кредитлар буенча жирлекнең Россия Федерациясе алдында чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

5. Муниципаль тышкы алынмалар Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенең дәүләт Тышкы алынмалары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

6. Жирлек исемнән муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру хокукы жирлек башкарма комитетына карый.

13 маддә. Муниципаль гарантияләр бирү

1. Муниципаль гарантияләр бирү жирлек советының чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карары, Башкарма комитет карарлары, шулай ук муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамә нигезендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль гарантияләр бирү РФ Бюджет кодексында каралган шартларны үтәгәндә гамәлгә ашырыла.

3. Бирелгән муниципаль гарантияләренә, алар буенча муниципаль бурычны арттыруны, принципаллар йә өченче затлар тарафыннан муниципаль гарантияләр белән тәмин ителгән принципаллар йөкләмәләрен тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү нәтижәсендә муниципаль бурычны кыскартуны, муниципаль гарантияләр белән тәмин ителгән принципаллар йөкләмәләрен башка нигезләр буенча тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлештә туктатуны, бирелгән муниципаль гарантияләр буенча Гарант тарафыннан түләүләренә башкаруны исәпкә алу, шулай ук муниципаль гарантияләр белән билгеләнгән башка очракларда жирлекнең финанс органы алып бара.

14 маддә. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. РФ Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен уртак финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләренә бирү максатлары һәм шартлары башкарма комитетлар арасында субсидия бюджетыннан бирелә торган жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган килешүләр белән билгеләнә.

15 маддә. Жирлек бюджетыннан муниципаль район бюджетына башка бюджетара трансфертлар

1. РФ Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә Зеленодольск муниципаль районы бюджетына төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләренә бер өлешен гамәлгә ашыру өчен жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

II кисәк. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

16 маддә. Жирлек бюджеты проектын төзү тәртибе һәм сроклары

1. Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында социаль-иқтисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә
2. Жирлек бюджеты проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек Советының аның таләпләрен үтәп кабул ителә торган муниципаль хокукий актлары нигезендә жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә.
3. Жирлек бюджеты проекты өч елга - Чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.
4. Жирлек бюджеты проекты төзү-жирлек Башкарма комитетының аерым бер өстенлегә.

17 мәддә. Жирлек бюджеты керемнәрен фаразлау

1. Жирлек бюджеты керемнәре жирлек бюджеты турында карар проектын жирлек Советына кертү көненә гамәлдә булган, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм Россия Федерациясе Бюджет законнары, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгели торган Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек Советы карарлары шартларында жирлекнең социаль-иқтисадый үсеше фаразы нигезендә фаразлана.
2. Жирле салымнар турындагы карарларга үзгәрешләр кертү турында жирлек Советы карарлары, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы, жирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә китерә торган, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган жирлек Советы карарлары Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проекты жирлек Советына кертелгән көнгә кадәр кабул ителергә тиеш.
3. Жирлек Советы карарларының жирлек бюджеты керемнәренә гомуми күләм үзгәртүгә китерә торган һәм жирлек Советының бюджет турындагы карары проектын жирлек Советына карауга керткәннән соң кабул ителгән нигезләмәләре, ағымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетына ағымдагы финанс елы күрсәткечләре өлешендә үзгәрешләр керткәндә, Чираттагы финанс елында исәпкә алына.

18 мәддә. Муниципаль программалар

1. Жирлекнең муниципаль программалары жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.
2. Жирлекнең муниципаль программаларын гамәлгә ашыру сроклары жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.
3. Жирлекнең муниципаль программаларын эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.
4. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән муниципаль программалар исемлегә һәм структурасы нигезендә бюджет чыгымнарының һәр программага туры килә торган максатчан статьясы буенча жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана.
5. Жирлекнең Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашырылырга тәкъдим ителә торган муниципаль программалары, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда расланырга тиеш.
6. Жирлекнең муниципаль программалары ағымдагы финанс елының 1 февраленнән дә соңга калмыйча жирлек бюджеты турындагы карарга туры китерелергә тиеш.

7. Жирлекнең һәр муниципаль программасы буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткәрү тәртибе һәм аның критерийлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

8. Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча жирлекнең башкарма комитеты, чираттагы финанс елыннан башлап, жирлекнең элек расланган муниципаль программасын туктату яисә үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында Карар кабул итә.

III Кисәк. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ТУРЫНДАГЫ КАРАРНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

19 маддә. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирлек бюджеты турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профицита), шулай ук РФ Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

2. Жирлек бюджеты турындагы карар белән: - Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-иқтисадый үсешенң якынча йомгаклары һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-иқтисадый үсешенң көтелә торган йомгаклары;

- социаль-иқтисадый үсеш фаразы;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетының төп характеристикалары фаразы (керемнәренң гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытлыгы) ;

- бюджет проектына аңлатма язуы;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплары;

- Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге;

- агымдагы финанс елына бюджетның көтелә торган үтөлешен бәяләү;

- жирлек бюджеты керемнәре чыганакалары реестры;

- тиешенчә РФ Бюджет кодексы, ТР Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

2. Башкарма комитет агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проектын жирлек Советы каравына кертә.

21 маддә. Бюджет турындагы карар проектын жирлек Советы тарафыннан карау

1. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә.

2. Жирлек Советы тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында кабул ителгән карар жирлек башлыгына имза салу һәм халыкка житкерү өчен бер тәүлек эчендә жибәрелә.

3. Жирлек бюджеты турындагы карар Чираттагы финанс елы башланганчы жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга, жирлек башлыгы тарафыннан имзаланырга һәм халыкка игълан ителергә тиеш.

IV кисәк. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ҮТӨЛЭШЕ

22 маддә. Жирлек бюджеты үтөлеше нигезләре

1. Жирлек бюджеты үтөлеше жирлек башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.
2. Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуында үтөлә.

23 маддә. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

1. Жирлек бюджеты үтөлеше жыелма бюджет язмасы нигезендә оештырыла, аның расланган күрсәткечләре жирлек бюджеты турындагы карарга туры килергә тиеш.
2. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.
3. Касса планын төзү һәм алып бару жирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

24 маддә. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтөлеше

1. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтөлеше:
  - салымнарны, жыемнарны һәм жирлек бюджетына бүтән керемнәрне бүлүдән Россия Федерациясе Бюджет кодексы, жирлек Советының бюджет турындагы карары һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасының башка законнары һәм муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән агымдагы финанс елында гамәлдә булган нормативлар буенча бүленә торган керемнәрне бюджетның бердәм счётына күчерү бюджетка керемнәрне һәм башка керемнәрне исәпкә алу һәм бүлү буенча операцияләргә чагылдыру;
  - артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түлөнгән яисә артык түләтелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммаларын һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентларны;
  - Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түлөнгән яисә артык түләтелгән суммаларны исәпкә алу;
  - жирлек бюджетына түләүләргә жирлек керемнәргә администраторы тарафыннан төгәлләштерү;
  - артык түлөнгән яисә артык түләтелгән салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтару (исәпкә алу, төгәлләштерү) өчен кирәкле артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммаларын һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентларны жирлекнең бюджет кодекс белән.

25 маддә. Чыгымнар буенча жирлек бюджеты үтөлеше

1. Жирлек бюджетын чыгымнар буенча үтәү, РФ Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.
2. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтөлеше:
  - бюджет һәм акча йөкләмәләргә кабул итү һәм исәпкә алу;
  - акча йөкләмәләргә раслау;
  - акча йөкләмәләргә түләүне санкцияләү;
  - акча йөкләмәләргә үтөлешен раслау.

26 маддә. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча жирлек бюджеты үтөлеше

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча жирлек бюджеты үтөлеше, бюджетның бердәм счетындагы калган акчалар белән идарә итү операцияләрәннән тыш, жыелма бюджет язмасы нигезендә жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары, администраторлары тарафыннан РФ Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

27 маддә. Агымдагы финанс елын тәмамлау

1. Жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләр, РФ Бюджет кодексының 242 статьясының 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, 31 декабрьдә тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләргә төгәлләү РФ Бюджет кодексының 242 маддәсә таләпләре нигезендә жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчен югалта.

3. Жирлек бюджеты үтәлешенә казначылык хезмәтә күрсәтүче орган агымдагы финанс елының соңгы эш көненә кадәр билгеләнгән тәртиптә түләргә тиешле бюджет йөкләмәләргән жирлек бюджетының бердәм счетындагы калган акчалар чикләрендә түләргә тиеш.

4. Бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм счетындагы бюджет акчаларының файдаланылмаган калган өлешләре, әгәр әлегә Кодекста башкасы каралмаган булса, агымдагы финанс елының соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча, бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм счетына күчереләргә тиеш.

5. Агымдагы финанс елының 1 гыйнварына субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәгә башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар агымдагы финанс елының беренче 15 эш көне эчендә элек бирелгән бюджет керемнә кире кайтарылырга тиеш.

6. Субсидияләр һәм максатчан билгеләнештәгә, агымдагы финанс елында файдаланылмаган башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турында жирлек бюджеты акчалары баш администраторы карары нигезендә күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калган өлешеннән артмаган күләмдәгә акчалар Чираттагы финанс елында бюджет керемнә кайтарылырга мөмкин. күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс белән тәмин итү өчен алар эләрәк бирелгән иде.

Субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәгә башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган файдаланылмаган калган бюджетара трансфертлар тиешле бюджет керемнә күчерелмәгән очракта, күрсәтелгән акчалар, Россия Федерациясә Финанс министрлығы билгеләгән гомуми таләпләргә үтәп, алар бирелгән бюджет керемнә түләтеләргә тиеш.

V бүлек. бюджет хисабын тәзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

28 маддә. Бюджет хисабын тәзү

1. Бюджет исәбенәң һәм бюджет хисабының нигезләре РФ Бюджет кодексы белән билгеләнә.

2. Жирлекнең бюджет хисабына:

- 1) жирлек бюджеты үтәләше турында хисап;
- 2) жирлек бюджеты үтәләше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) акчалар хәрәкәте турында хисап;
- 5) Аңлатма язуы.

3. Жирлекнең бюджет хисабы жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан жирлек бюджеты акчаларының баш администраторларының җыелма бюджет хисабы нигезендә төзелә.

Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы хисап квартал саен бирелә.

Агымдагы финанс елының беренче кварталы, яртыеллыгы һәм тугыз ае өчен жирлек бюджеты үтәләше турындагы хисап жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм жирлек Советына, жирлекнең Контроль-хисап органына җибәрелә.

29 маддә. Жирлек бюджеты үтәләше турында еллык хисап

1. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап жирлек Советында каралганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, аңа жирлек бюджеты акчаларының баш администраторларының бюджет хисабына тышкы тикшерү һәм жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү керә.

2. Еллык хисапны тышкы тикшерү жирлекнең Контроль-хисап органы тарафыннан башкарыла.

3. Башкарма комитет аңа бәяләмә эзерләү өчен агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча жирлек бюджеты үтәләше турында хисап тапшыра. Бюджет үтәләше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта карар проекты һәм жирлек советына жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта тапшырылырга тиешле башка документлар тапшырыла. Жирлек бюджеты үтәләше турында еллык хисапка бәяләмә бер айдан да артмаган срокта эзерләнә. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапка бәяләмә жирлекнең Контроль-хисап органы тарафыннан жирлек Советына бер үк вакытта Башкарма комитетка җибәрелә.

4. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап жирлек Советына бу елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

5. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча жирлек Советы жирлек бюджеты үтәләше турындагы карарны раслау йә кире кагу турында Карар кабул итә.

6. Жирлек Советы жирлек бюджетының үтәләше турындагы карарны кире каккан очракта, ул белешмәләренең дәрәс булмаган яисә тулы булмаган чагылышы фактларын бетерү һәм кабат тапшыру өчен бер айдан да артмаган вакытка кайтарыла.

7. Жирлек Советының жирлек бюджеты үтәләше турындагы карары белән, керемнәрнең, чыгымнарның һәм бюджет кытлыгының (профицитуның) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елында жирлек бюджеты үтәләше турындагы хисап раслана. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары.

VI кисәк. МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

30 мaddә. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар

1. Тышкы муниципаль финанс контроле жирлекнең Контроль-хисап органының контроль эшчәнлегә булып тора.
2. Эчке муниципаль финанс контроле жирлек Башкарма комитетының контроль эшчәнлегә булып тора.
3. Муниципаль финанс контроле органнарының бюджет вәкаләтләре РФ Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.
4. Жирлек советы жирлекнең Контроль-хисап органы вәкаләтләрен Зеленодольск муниципаль районы Контроль-хисап палатасына тапшыру турында Зеленодольск муниципаль районы Советы белән килешү төзәргә хокуклы.